

”

*Kyllä minulla sydän oli, mutta se jäättyi, kuuletko,
se jäättyi käsissäsi!*

HELLA WUOLIJOKI

NISKAVUOREN HETA

OPPIMATERIAALI

SEINÄJOEN
KAUPUNGIN
TEAT
TERI

HELLA WUOLIJOKI

NISKAVUOREN HETA

13.9.2025–9.4.2026 ALVAR-NÄYTTÄMÖLLÄ

OPPIMATERIAALI

I. ETKOT

VALITSE TEILLE SOPIVAT

1. Saapuminen teatteriin ja muuta tärkeää asiaa	3
2. Niskavuoren Hetan juoni ja tekijät	4
3. Hetan traileri	5
4. Niskavuoren Heta -sanastoa suomeksi	5
5. Hetan aikakautta -blogiartikkeli	6
6. Teatterietiketti-video	6

II. JATKOT

VALITSE TEILLE SOPIVAT

7. Kysymyksiä pohdittavaksi	7
8. Kirjoita teatteriarvostelu	7
9. Suunnittele juliste	7
10. Kirjailija Hella Wuolijoki	8
11. Vinkkejä teatterista kiinnostuneelle	9

TERVETULOA Taidetestaajat! Olette tulossa katsomaan Seinäjoen kaupunginteatteriin **Hella Wuolijoen** näytelmää *Niskavuoren Heta*.

Ihanaa, että saamme tutustuttaa teidät teatterin ihmeelliseen maailmaan. Toivomme, että teatterivierailustanne tulee ikimuistoinen!

Käsissänne on nyt näytelmän oppimateriaalipaketti, johon on kerätty tärkeää informaatiota teatterivierailuun. Lisäksi paketista löytyy tietoa teatteristamme, *Niskavuoren Heta* -näytelmästä sekä tehtäviä esityskokemuksen käsittelyyn.

Etukäteistehtävät on tarkoitus tehdä ennen teatterivierailua. Niiden tavoitteena on tehdä tutuksi teatteriympäristöä ja valmistella teitä tulevaa teatterivierailua varten.

Jatkotehtävät on tarkoitettu tehtäväksi teatterivierailun jälkeen. Niiden avulla voi

purkaa esityksen jälkeisiä tunnelmia ja ajatuksia. Jatkotehtävät auttavat myös syventämään katsomiskokemusta.

Valitkaa tehtävistä ryhmillenne ja oppilaillenne sopivat ja sukeltakaa yhdessä pintaa syvemmälle taiteen kokemisen pariin.

Lämpimästi tervetuloa Seinäjoen kaupunginteatteriin!

JELENA JOKELIN, yleisötyöntekijä
Yhteistyökiitos äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori Emmi Rintamäenpäälle!

PS. Jaa fiiliksesi somessa!

#SEINÄJOENKAUPUNGINTEATTERI
#NISKAVUORENHETASEINÄJOKI
#HELLAWUOLIJOKI
#TAIDETESTAAJAT

ETKOT

Kenenkään ei tarvitse tulla, eikä ketään Muumäelle käsketä ennen kuin uusi pytinki on valmis, ettäs sen tiedätte, Niskavuoren väki.

Seinäjoen kaupunginteatteri Kansalaistorilta päin kuvattuna. Kuva: Jukka Kontkanen

1. SAAPUMINEN TEATTERIIN JA MUUTA TÄRKEÄÄ ASIAA

OHJEET

- Esitys on Seinäjoen kaupunginteatterin Alvar-näyttämöllä (Alvar Aallon katu 12).
- Opettaja jakaa jokaiselle oppilaalle esitykseen lipun, josta näkyy mm. oma rivi- ja paikkanumero.
- Liput tarkistetaan salin ovella viivakoodilukijalla.
- Ulkovaatteet ja reput jätetään bussiin tai teatterin ylälämpiöön vierailun ajaksi. Ylälämpiö on varattu Taidetestaajille vierailun ajaksi. Siellä ovat myös erilliset wc-tilat.
- Esityksen alkamisesta ilmoitetaan merkisoin ja kuulutuksin.
- Kännyköiden käyttö esityksen aikana on kielletty. Asetathan kännykkäsi lentokonetilaa.
- Esityksen valokuvaaminen ja videointi eivät ole sallittuja.
- Viisi minuuttia ennen esityksen alkua salissa yleisöyöntekijän alkupuheenvuoro Taidetestaajille.
- Seinäjoen kaupunginteatteri noudattaa turvallisen tilan periaatetta.
- Naura, jos naurattaa ja itke, jos itkettää. Teatterissa kaikki tunteet ovat sallittuja ja ok.
- Arvostathan esiintyjiä ja muita katsojia. Jaa ajatuksesi kavereille vasta väliajalla.
- Karkit, juomat, sipsit ja muut herkut eivät kuulu katsomoon.
- Esityksessä on 20 minuutin väliaika. Sen aikana voit käydä ylälämpiön wc:ssä. Alakerran wc-tiloihin pääsee vain oman opettajan johdolla.
- Jää istumaan paikoillesi loppukiitosten jälkeen. Järjestämme maksimissaan viiden minuutin minijatkot heti esityksen päätyttyä.

2. NISKAVUOREN HETAN JUONI JA TEKIJÄT

TIETOPAKETTI

HELLA WUOLIJONEN vuonna 1950 kirjoittama *Niskavuoren Heta* kertoo voimakastahtoisesta talontyttären tarinan. Tarina sijoittuu 1890-luvun loppuvuosista 1920-luvun alkuvuosiin. Heta nai rengin, hyväluontoisen Akustin, ja on selvää, että avioliitto on vain taloudellinen järjestely – kaikkea muuta kuin rakkaustarina.

Heta on vaimo ja äiti, mutta ennen kaikkea oman kunnianhimonsa vanki, kovapintainen nainen, joka taistelee asemastaan ja perheensä kunniaa.

Näytelmä näyttää, mitä tapahtuu, kun tunteet tukahdutetaan ja käytännöllisyys jyrää kaiken alleen. Lopulta tunteiden aika koittaa, mutta onko jo liian myöhäistä?

Heta on osa *Niskavuoren* komeaa näytelmä-sarjaa – yksi suomalaisen teatterin hiidenkivistä, teos, joka puhuttelee yhä. Se on viiltävä kuvaus ajasta, ihmisistä ja yhteisön paineista, kertomus elämänpituisesta, mutta hukatusta rakkaudesta.

ROOLEISSA

HETA	KRISTIINA KARHU
AKUSTI	JOEL HIRVONEN
JAAKKO 10 V., HETAN JA SANTERIN POIKA	HEIKKI MEURMAN / AARNE MÄKIRANTA / VENDI VALO
JAAKKO, N. 20 V.	AKSELI LEHTINEN
ALIINA, HETAN JA AKUSTIN TYTÄR	AMANDA SAARENPÄÄ
KERTTU, HETAN JA AKUSTIN TYTÄR	SIIRI HAUTAKORPI
JUHANI, HETAN VELI	JANI JOHANSSON
LOVIISA, JUHANIN PUOLISO	MIA VUORELA
KUSTAAVA, HETAN PIKKUSISKO	HENNA SORMUNEN
SANTERI, ISÄNTÄ	TOMI TURUNEN
SIIPIRIKKO, PIIKA	HENNA SORMUNEN
MAANOJAN ROOPE, SIIPIRIKON ISÄ	JANI JOHANSSON
ANTTILAN MARI, AKUSTIN ÄITI	MARI PÖYTÄLAAKSO
VALLESMANNI	JUKKA PURONLAHTI
ROVASTI	ESA AHONEN
TOHTORI	JUSSI JÄTINVUORI
KORINTERIN IITA	MARI PÖYTÄLAAKSO
NIKKILÄN EMÄNTÄ	SARI JOKELIN
TORPPARI SALMINEN	ESA AHONEN
TORPPARI JOKINEN	JUSSI JÄTINVUORI
TORPPARI NIEMINEN	JANI JOHANSSON
JANNE, KYYTIMIES	JUSSI JÄTINVUORI
MIKKO, KYYTIMIES	AKSELI LEHTINEN
PIIKALIKKA	SIIRI HAUTAKORPI
PUNAISIA	JUSSI JÄTINVUORI, ESA AHONEN

SUUNNITTELIJAT

KÄSIKIRJOITUS	HELLA WUOLIJOKI
OHJAUS	MIKKO KOUKI
LAVASTUSSUUNNITTELU	ANTTI MATTILA
PUKUSSUUNNITTELU	RIIKKA AURASMAA
VALOSUUNNITTELU	LAURI VIRKKALA
ÄÄNISUUNNITTELU	RIKU METSÄ-KETELÄ
KAMPAUS- JA MASKEERAUSSUUNNITTELU	ALIINA ILONEN

Rukoilkaa vaan, rovasti, kyllä minun sydämeni puolesta kannattaakin rukoilla... mutta nöyryyttä siihen ei tule.

3. HETAN TRAILERI

YHDESSÄ KATSOTTAVAKSI

Katsokaa yhdessä alla olevasta linkistä *Niskavuoren Hetan* traileri. Pohtikaa yhdessä, minkälaisia fiiliksiä traileri teissä herätti.

LINKKI TRAILERIIN:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/traileri-niskavuorenheta

4. NISKAVUOREN HETAN SANASTOA SUOMEKSI

SANASTO

HÖKKELI	 hatarakenteinen, tavallisesti pienikokoinen talo tai mökki
KAMARI	 entisajan asunnoissa arvokkaampi huone kuin tupa, pirtti tai keittiö
PUULAAKI	 yhtiö, yritys, firma
MAMSELLI	 säätyläisiin eli herrasväkeen kuuluva aateliton naimaton nainen eli neiti
ULOSHAKU	 ulosotto, perintä
TORPPARI	 vuokraviljelijä, joka oli vuokrannut viljeltäväkseen osan suuremmasta maatilasta
VALLESMANNI	 nimismiestä tarkoittava vallesmanni on lainattu ruotsin sanasta befallningman
HANTUUKI	 käsipyyhe
SOKERISKOOLI	 sokeriastia
FIINI	 hienostunut, tyylikäs, elegantti, ylhäinen, hieno
KIMPSUT	 tavarat, jotka kuljetetaan mukana
TYNNYRINALA	 vanha pinta-alamitta, joka on ollut käytössä Pohjoismaissa
TAKSVÄRKKI	 alun perin vuokratilallisen eli torpparien ja mäkitupalaisten päivätyövelvollisuus

5. HETAN AIKAKAUTTA -BLOGIARTIKKELI

LUETTAVAKSI KIINNOSTUNEILLE

Lue kiinnostava artikkeli alla olevasta linkistä. Jos lukemasi herätti ajatuksia naisen asemasta tuona aikakautena, voitte pohtia niitä yhdessä isommassa ryhmässä tai pareittain jonkun toisen aiheesta kiinnostuneen kanssa. Pohtia voi myös itsenäisesti ja pohtia sitäkin, kuinka paljon naisen asema on muuttunut noista ajoista.

LINKKI ARTIKKELIIN:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/hetan-aikakautta

6. TEATTERIETIKETTI

VIDEO YHDESSÄ KATSOTTAVAKSI

Lähde Pipsan ja Jalmarin mukana virtuaaliselle opastuskierrokselle teatteriin. Videolla nuoret näyttävät konkreettisesti kuinka saavutaan teatteriin, mitä on hyvä ottaa huomioon, mitä tapahtuu ennen esityksen alkua, missä ovat wc:t, mistä löytää oman paikkansa ja mitä väliajalla tapahtuu.

LINKKI VIDEOON:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/teatterietiketti

JATKOT

7. KYSYMYKSIÄ POHDITTAVAKSI

SUULLISESTI JOKO RYHMISSÄ TAI LUOKAN KESKEN

1. Mistä tunnistit rakennuksen juuri Seinäjoen kaupunginteatteriksi?
2. Keitä ammattiryhmän edustajia kohtasit vierailusi aikana?
3. Millainen oli esityksen lavastus? Miten se muuttui esityksen aikana?
4. Mitä puvustus kertoo ajasta, henkilöistä ja henkilöiden asemasta?
5. Miten valoja käytettiin tarinan kerronnassa?
6. Miten äänillä ja musiikilla pystyttiin vaikuttamaan katsojan kokemukseen?
7. Kuka hahmoista oli samaistuttavin ja miksi?
8. Mikä teatterikäynnillä yllätti sinut?
9. Tulisitko kokemuksesi perusteella uudestaan Seinäjoen kaupunginteatteriin?
10. Mikä saisi nuoret innostumaan teatterista?
11. Millaisia näytelmiä toivoisitte teatteriin?
12. Missä teatterimme pitäisi näkyä vielä enemmän, että tavoittaisimme nuoret paremmin?

8. KIRJOITA TEATTERIARVOSTELU

KIRJOITUSTEHTÄVÄ

Arvostelu on mielipidekirjoitus, joten se on omakohtainen eli subjektiivinen mutta aina perusteltu. Arvostelun tehtävä on antaa palautetta tekijöille. Voit itse miettiä, missä arvostelusi julkaistaisiin, koska kohderyhmä vaikuttaa arvostelun sisältöön. Muista esitellä teos ja sen tekijät arvostelun alussa. Kirjoita arvostelusi niin, että oma äänesi kuuluu. Tuo mielipiteesi esille pitkin matkaa, älä kasaa niitä yhteen kohtaan. Sopiva laajuus on 300–400 sanaa. Otsikoi arvostelusi. Myös sen, joka ei tunne teosta, täytyy pystyä ymmärtämään arvostelusi. Voit käyttää tarvittaessa apunasi 7. tehtävän kysymyksiä.

9. SUUNNITTELE JULISTE

VAPAAVALINTAINEN TEHTÄVÄ INNOKKAIMMILLE

Suunnittele näytelmästä juliste. Voit tehdä sen joko piirtäen käsin, tai vaihtoehtoisesti tietokoneella.

10. KIRJAILIJA HELLA WUOLIJOKI

FAKTA KIINNOSTUNEILLE

- Syntynyt 22.7.1886 Ella Murrik -nimisenä Virossa.
- Kuollut 2.2.1954 Hella Wuolijokena Helsingissä.
- Vanhemmat: asianajaja Ernst Murrik ja Kadri Kokamägi.
- Puoliso: poliitikko, filosofian maisteri Sulo Wuolijoki.
- Lapsi: Vappu Illike (Tuomioja)
- Lapsenlapsi: Erkki Tuomioja
- Kirjoitti romaaninsa salanimellä Juhani Tervapää.
- Ura: filosofian kandidaatti 1908 Helsingin yliopisto, kirjailija ja liikenainen, Yleisradion pääjohtaja 1945–1949, kansanedustaja 1946–1948.

ELLA MURRIK luki ylioppilaaksi Virossa ja kävi maisterikoulutuksen puolestaan Helsingin yliopistossa.

Heti opistojensa jälkeen Ella meni naimisiin, suomalaistui ja astui Hella Wuolijokena liike-elämän palvelukseen.

Tyttären synnyttyä vuonna 1911 Hella jäi kotiin ja alkoi kirjoittamaan näytelmiä.

Tyttäreensä Vapun kasvettua Hella Wuolijoki erosi miehestään, palasi liike-elämään ja vaurastui. Hän piti kartanoa Pälkäneellä ja Helsingissä ”Hellan salonkia”, jossa eri poliittisia vakaumuksia ja yhteiskuntaluokkia edustavat ihmiset kohtasivat.

Hella Wuolijoki oli monilahjainen nainen. Kun yksi toiminta-alue tukittiin, hän etsi viipymättä uuden. Kirjailijan ja liikenaisen uransa ohella hän osallistui aktiivisesti politiikkaan.

Talvisodan rauhantunnusteluissa hän oli epävirallinen välittäjä. Neuvostodesantti Kerttu Nuortevan vierailtua Wuolijoen kotona Hella vangittiin vakoilusta ja maanpetoksesta syytetyinä. Wuolijoki joutui odottamaan 15 kuukautta tuomiotaan ja välttyi kuolemantuomiolta vain äänin 3–2. Elinkautinen tuomio herätti laajaa kansainvälistä huomiota.

Sodan päätyttyä Hella Wuolijoki armahdettiin.

Hän liittyi välittömästi armahduksen jälkeen vastaperustettuun Suomen Kansan Demokraattiseen Liittoon ja hänet valittiin eduskuntaan ja Yleisradion pääjohtajaksi.

Muutaman vuoden jälkeen hän putosi eduskunnasta ja erotettiin Yleisradiosta. Tuolloin hän oli jo kovin sairas, mutta ehti vielä kirjoittaa kaksi Niskavuori-näytelmää.

Hänen kaunokirjalliseen teosluetteloonsa kuului 21 näytelmää, kahdeksan kuunnelmaa, kaksi elokuvakäsikirjoitusta sekä

useita romaaneja ja runoteoksia. Muistelteoksia hän ennätti myös kirjoittamaan ennen kuolemaansa, koska halusi päästä vaikuttamaan siihen, mitä jälkipolvet hänestä ajattelivat.

11. VINKKEJÄ TEATTERISTA KIINNOSTUNEILLE

LINKKEJÄ

LÄMPIÖELÄMÄÄ-PODCAST

Yleisöyöntekijä Jelena Jokelinin luotsaama Lämpiöelämää-podcast vie kuulijansa teatterin maailmaan laajemmin. Aiheet pursuavat ja rönsvävät teatterin seinien sisällä, ja välillä podcastissa esitellään mielenkiintoisia henkilöitä myös teatterin ulkopuolelta. Podcast löytyy niin teatterin Väliaika-verkkolehdestä kuin kaikista yleisimmistä jakelualustoista.

KUUNTELE TEATTERIN VERKKOSIVUILLA:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/podcast

KUUNTELE SPOTIFYSSA:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/spotify

VÄLIAIKA-VERKKOLEHTI

Seinäjoen kaupunginteatterin oma Väliaika-verkkojulkaisu, jossa on toinen toistaan mielenkiintoisimpia artikkeleita ja julkaisuja teatteriin liittyen.

LINKKI:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/valiaika

SOHVAKRIITIKOT

Teatterin Sovhakriitikot on valikoitu ryhmä teatterimme katsojia, jotka kirjoittavat blogiarvion Seinäjoen kaupunginteatterin omista näytelmistä. Artikkelit löytyvät teatterin Väliaika-verkkojulkaisusta sekä somejulkaisut teatterin somekanavista.

LINKKI:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/valiaika

OHJELMISTO

Jos teatterikipinä syttyy ja tuleva ohjelmistomme kiinnostaa sinua, pääset oheisesta linkistä tutustumaan esitettäviin ja tuleviin näytelmiimme:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/ohjelmisto

KYSYMYKSI: Mikä ohjelmistomme näytelmistä herätti mielenkiintosi ja tulisit sen katsomaan?

TUTUSTU NÄYTTELIJÖIHIN

LINKKI:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/teatteri

Scrollaa sivua alaspäin ja löydät näyttelijöiden kuvat ja nimet. Kuvaa klikkaamalla aukeaa kyseisen näyttelijän esittely.

KURKISTA KULISSEIHIN

Lähde mukaan Pipsan ja Jalmarin kanssa virtuaaliselle kulissikierrokselle Seinäjoen kaupunginteatteriin.

LINKKI:

seinajoenkaupunginteatteri.fi/kulissikierros

LÄHETÄ MEILLE POSTIA

Meihin saa olla yhteydessä, jos haluat kysyä jotain, antaa palautetta tai sinua kiinnostaa mikä tahansa teatteriin liittyvä asia. Yleisöyöntekijämme vastaa joko itse tai ohjaa sinut eteenpäin oikean ihmisen äärelle. Parhaiten saat yhteyden lähettämällä sähköpostia:

jelena.jokelin@seinajoki.fi

SEURAA MEITÄ SOMESSA

